

Nyhedsbrev

Nr. 1 • 2006

Redaktion: Annette Christensen, Hanne Jensen, Inger Krabbe, Lotte Mørkhøj og Ulla Johansen ✉ nyhedsbrev@kbh-nord.dk

Lederen

Velkommen til det første eksemplar af klubbens nyhedsbrev!

Fremover vil informationsgruppen tilstræbe at udgive 2-3 nyhedsbreve om året. Af gode grunde, kan vi ikke love, at formen ligger fast fra første nummer, men i udgangspunktet er planen, at vi her vil informere om bestyrelsens arbejde og de aktiviteter klubben kan tilbyde. Desuden vil vi skrive om aktuelle temaer og relevante afgørelser fra Ankestyrelsen.

Vi håber derudover, at kunne inspirere nogle af jer medlemmer, til at fortælle om jeres oplevelser, glæder og besværligheder med hjælperordningen.

De første par år har bestyrelsen brugt mange kræfter på at finde "vores ben" i klubarbejdet. Vi synes, at vi nu har fundet en god form og vi har mange flere gode ideer, end vi kan overkomme at realisere – det varer en rum tid, før "posen" er tom!

I år har vi vanskelige vilkår, i forhold til opgaven vedr. hjælpernes løn og ansættelsesvilkår – det er naturligvis kommunalreformen, der driller. Ude i kommunerne har de travlt. De store linier skal på plads og der er ikke meget overskud, til at tænke på et marginalt område som hjælperordningerne. Vi håber dog, at kunne afholde en politisk paneldebat igen i år, denne gang med udgangspunkt i standardkontrakten.

Det er lykkedes for klubben i Århus, at opnå forbedringer for hjælperne og vi har derfor taget kontakt til dem, i håb om at lære af deres erfaringer. Efter sommerferien vil I alle modtage et eksemplar af Århus-klubbens medlemsblad – de laver et fint og indholdsrigt blad og arbejder i øjeblikket på et temanummer om brugerhjelperklubber i hele landet.

God fornøjelse!

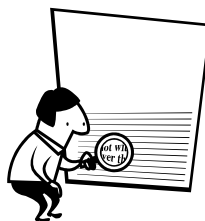
Lotte Mørkhøj

FOA's standardkontrakt

Siden starten af 2005 har vi med stor spænding ventet på offentliggørelsen af "standardkontrakten" for handicaphjælper/personlige hjælpere - en kontrakt udarbejdet af FOA (Fag Og Arbejde, tidligere Forbundet af Offentligt Ansatte) og KL (Kommunernes Landsforbund). Kontrakten skulle omsider skabe gode, ensartede og trygge rammer om hjælpernes ansættelse.

Forventningerne var høje, både blandt brugere og hjælpere – om end vi nok var en del brugere, der med en vis uro undrede os over, at vi *intet* hørte om arbejdet med kontrakten fra vores organisationer, DSI (De Samvirkende Invalideorganisationer) eller de forskellige handicappforeninger. Brugere er trods alt den ene part i kontrakten, eller i hvert fald én af tre parter, hvis vi vælger at se det offentlige, kommunerne, som én part.

Værdiløs kontrakt!

Nu er kontrakten en realitet og vi må desværre konstatere, at kontrakten i bedste fald er værdiløs og i værste fald kan føre til store økonomiske problemer for brugere, der fejlagtigt tror, at når KL har andel i kontrakten, så kan den bruges frit. Vi må kraftigt imod, at arbejdsgiverne og brugerne uden videre benytter kontrakten, for brugere kan komme til at sidde i en slem suppedas, hvor vi *personligt* hæfter for de aftaler, der er indgået med hjælperne i kontrakten!

Det er desværre et faktum, at KL ikke har reserveret så meget som 1 øre ekstra til at udfylde rammerne i standardkontrakten. Der er således *ikke* afsat penge til at give hjælperne hverken løntillæg, overarbejdsbetaling, pensionsordning, fuld løn under sygdom og barsel, eller andre af de goder, som kontrakten frister med.

En advarsel!

Brugeren og hjælperen er de 2 parter, der skal indgå ansættelsesaftalen og underskrive kontrakten, men det er jo kommunen, der skal betale udgifterne til hjælperordningen og kommunen har *ikke* pligt til at betale mere, end det der allerede er indeholdt i brugerens bevilling. Det er således brugeren selv, der kommer til at hæfte for eventuelle forbedringer, som brugeren vælger at give hjælperen med kontrakten. Det kan af gode grunde blive en kostbar affære, hvis der eksempelvis aftales fuld løn under sygdom og barsel, med en hjælper, der normalt vil være henvist til sygedagpenge i den pågældende situation. For bliver hjælperen gravid og/eller sygemeldt, så er det brugeren selv, der kommer til at betale forskellen mellem sygedagpengene og hjælperens fulde løn. Det kan altså ikke understreges kraftigt nok, at brugere skal undlade at underskrive en standardkontrakt, med mindre kommunen skriftligt har forhåndsgodkendt hele indholdet!

- DSI og DHF advarer

Den senere tid har både DSI og DHF advaret imod standardkontrakten og det er som beskrevet ovenfor med ualmindelig god grund! Derudover har DSI påpeget en række faktuelle fejl og misforståelser i vejled-

ningen til kontrakten, vedr. reglerne for hjælpeordningen. I øvrigt er DSI ikke tilfreds med, at hverken DSI selv, eller andre organisationer, der varetager brugernes interesser, er blevet inddraget i udarbejdelsen af standardkontrakten.

Standardkontrakten i nordjyske kommuner

I den kommende tid vil Klubben for Brugere og Hjælperere i Nordjylland kontakte de nordjyske kommuner, for at få besvaret, hvordan de enkelte kommuner forholder sig til kontrakten, om kommunerne vil anbefale den til brugerne, hvilken vejledning de vil give i den forbindelse og ikke mindst – om de enkelte kommuner har planer om at forbedre hjælpernes løn og ansættelsesvilkår.

Vi ved jo, fra klubbens undersøgelse af hjælpernes løn og ansættelsesforhold i de nordjyske kommuner fra 2004, at forbedringer i hjælpernes løn og ansættelsesvilkår er ønskværdige i langt de fleste nordjyske kommuner. Desværre forventer vi, at resultatet vil være, at hjælperne intet har opnået med standardkontrakten!

Standardkontrakt uden inddragelse af brugerne

Det er urimeligt og uforståeligt, at KL valgte at forhandle så ensidigt med FOA, ligeså at FOA og KL har handlet fuldstændig hen over hovedet på brugerne. Brugere er trods alt den ene af kontraktens to underskrivende parter og det er brugerne, der skal arbejde med

kontrakten i det daglige og leve med konsekvenserne af den. Hvad hjælperne angår, er kun en lille del af dem organiseret, kun 15 % ifølge DSI og alle de organiserede hjælpere er næppe i FOA. Helt overordnet underdrer det os, at FOA ikke har været mere realistiske i deres arbejde for hjælpernes løn – og ansættelsesforhold. FOA-bladet skrev i april 2005:

”Ved overenskomstforhandlingerne i år var det et af FOA’s fælles mål at få en overenskomst for handicap-hjælperere. Det lykkedes ikke, men KL og FOA blev enige om, at der skal udformes en standardkontrakt, som kan bruges, når den handicappede ansætter en handicap-hjælper”.

Det lyder flot, at FOA har haft overenskomst for hjælpere på dagsordenen i overenskomstforhandlingerne, men er man orienteret om reglerne vedr. hjælperordningen og i øvrigt kender en smule til overenskomster, så bør man vide, at der er en barriere i lovgivningen – for hvem skulle kunne tiltræde overenskomsten?

Overenskomst for hjælpere

Parterne i en overenskomst er som bekendt arbejdsgiveren (brugeren) og arbejdstageren (hjælperen). Men i hjælperordningen er der den sære omstændighed, at arbejdsgiveren ikke kan disponere rent økonomisk, hvorfor brugeren hverken kan forhandle eller tiltræde en overenskomst. Omvendt så kan kommunerne heller ikke tiltræde overenskomsten, for de er jo ikke hjælpernes arbejdsgivere og i det er i øvrigt Folketinget, der bestemmer reglerne for hjælperordningen og Folketinget indgår ikke overenskomster.

Da det ikke er formuleret i reglerne for hjælperordningen, hvilken løn og ansættelsesvilkår hjælpere skal have, så er det i praksis brugernes kommuner, der bestemmer. Kommunerne skal blot følge en vag anbefaling, der findes i vejledningen vedr. § 77, Vejledning om Sociale tilbud til voksne med handicap, punkt 73:

”Aflønning af hjælperne bør normalt ske efter de almindelige regler i overenskomst om aflønning af hjemmehjælperere m.v.”

Langt de fleste kommuner vælger at følge anbefalingen således, at hjælperne nok får løn i henhold til den nævnte overenskomst, men på det lavest mulige trin, sådan at hjælperne aflønnes som ufaglærte bistandsplejemedarbejdere uden anciennitet. Kommunerne har lov at give mere, men de færreste gør det.

Brugeren i arbejdsgeberollen

Som

lovgivningen er, så er der altså ingen part, der vil kunne tiltræde en overenskomst som hjælpernes arbejdsgiver. Umiddelbart kan man tænke, at så må loven laves om, så brugeren ikke længere er arbejdsgiver! Men så enkelt er det ikke, for

derved vil selve hjælperordningen blive undermineret! Det unikke er jo netop, at den enkelte bruger, som den formelle arbejdsgiver, har den fulde frihed til selv at bestemme over hjælperordningen – om vagterne skal være korte eller lange, om der skal være flere sammenhængende døgnvagter og ikke mindst, hvem der skal ansættes og i hvor mange timer. I samme øjeblik der røres ved arbejdsgeberollen, så vil brugerens frihed og dermed selve hjælperordningen være i fare! Som det er nu, hvor brugeren formelt er arbejdsgiver, så har kommunen ingen arbejdsretlig kompetence i hjælperordningen, det fastslog Den Sociale Ankestyrelse i 1999 (SM O-20-99):

”Der var ikke i den sociale lovgivning grundlag for, at en hjælperes gennemsnitlige arbejdstid højst måtte være 37 timer pr. uge. En hjælperes arbejds- og ansættelsesforhold, herunder hjælperens arbejdstid, beroede på en aftale mellem brugeren som arbejdsgiver og hjælperen. Kommunens tilsynspligt omfattede om hjælperens ansættelses- og arbejdsforhold opfyldte de gældende arbejdsretlige regler på området.”

I forhold til hjælperne skal kommunen altså tilse, at brugeren overholder de gældende arbejdsretlige regler på området, hvilke findes i lovene om; ansættelsesbevis, dagpenge ved sygdom og barsel, arbejdsmiljø, ferie, forskelsbehandling, ligebehandling, arbejdsskadesikring, helbredsoplysninger og foreningsfrihed. Kommunerne kan altså ikke forlange bestemte hjælpere ansat eller fyret, ligesom de ikke kan pålægge brugeren at ansætte hjælperne til et bestemt timetal – men flyttes arbejdsgiveransvaret fra brugeren til kommunen, så vil brugerens og hjælpernes frihed til at indgå aftaler ikke længere være en selvfølge.

Bestyrelsens anbefalinger

Bestyrelsen anbefaler derfor fortsat, at det indskrives direkte i lovgivningen, at hjælperne skal aflønnes i henhold til en given overenskomst – eksempelvis FOA’s overenskomst for bistandsplejemedarbejdere -

herunder at hjælperne skal have visse goder som; fuld løn under barsel og sygdom, pensionsordning, løn i forbindelse med oplæring og personalemøder, samt adgang til relevante kurser. Desuden mener vi, at hjælpere skal aflønnes i forhold til deres anciennitet!

Omvendt anbefaler vi også, at brugerne klædes ordentligt på som arbejdsgivere.

Vi ønsker os kompetente rådgivere i kommunerne – rådgivere, der kan besvare brugernes spørgsmål vedr. arbejdsgiverrollen og de arbejdsretlige regler, som brugeren skal overholde. Desuden ønsker vi krav om kurser, der kan kvalificere brugerne i arbejdsgiverrollen. Det er slet ikke godt nok, når brugere 'slippes løs' som arbejdsgivere med blot en introduktionssamtale i bagagen.

Hvad overenskomstspørgsmålet angår, så er det vigtigt at have in mente, at en overenskomst i sig selv ikke sikrer gode arbejdsforhold. Uanset om hjælperne har overenskomst eller ej, så er det helt afgørende, at bruger og hjælper både kan og vil samarbejde, at den udefinerlige 'gode kemi' findes mellem parterne.

KL om kontrakten: www.kl.dk/350087/
og selve kontrakten med vejledning:
www.kl.dk/data/1524683/2006-06%20%20BILAG.pdf

Klubbens arrangementer

Efter seneste generalforsamling besluttede bestyrelsen, at bruge mindre energi på arrangementer. I år har vi derfor kun haft et enkelt arrangement i foråret, et socialt arrangement, hvor vi havde gospelkoret Shine til at underholde os. Det var en meget hyggelig aften, men desværre ikke så velbesøgt.

Vi har kunnet se på fremmødet, at der er størst opbakning til klubbens faglige arrangementer, som debatafterne med fagforeninger og politikere. Den type arrangementer er desværre meget ressourcekrævende, da de kræver mange forberedelser, men vi arbejder på sagen. I efteråret planlægger vi at lave en debataften om standardkontrakten og forud for den vil vi arbejde på at klarlægge hvordan de nordjyske kommuner forholder sig til kontrakten.

Derudover har vi stadig arrangementer om arbejdsmiljø og merudgifter i støbeskeen. Har du ønsker og ideer vedr. arrangementer, så sig endelig frem!

Hjemmeside og forum

Klubbens hjemmeside på www.kbh-nord.dk er pænt besøgt, med ca. 20 besøgende om dagen, så det lader til, at en del af jer klikker forbi.

Flere medlemmer har udtrykt ønske om en mulighed for dialog mellem klubbens medlemmer, derfor besluttede vi at oprette et debatforum på hjemmesiden. Indtil videre har det desværre været en fuser, for kun ganske få har tilmeldt sig. Vi håber dog stadig, at der kommer liv i forum.

Du finder forum via linket nederst i menuen på klubbens hjemmeside, eller ved at gå direkte ind på: www.kbh-nord.dk/phpBB2/.

Forum er opdelt i 3 områder - et åbent hvor alle kan læse med, et lukket kun for klubbens medlemmer og bestyrelsens lukkede område. For at kunne skrive i det åbne område og kunne læse og skrive i det lukkede, skal du tilmelde dig som bruger på debatforums forside: under 'tilmeld'. Du skal opgive dit navn – dit fulde navn, hvis du vil have adgang til klubområdet – og din e-mail-adresse. For at undgå misbrug skal administrator godkende nytilmeldte brugere, det sker normalt indenfor nogle få timer. Når tilmeldingen er godkendt aktiveres kontoen og du kan logge ind, læse og skrive indlæg.

Forum kan bruges, hvis du vil fortælle om en god ide, søger råd om det at være bruger eller hjælper, vil rise eller rose bestyrelsens arbejde og alt muligt andet bruger-hjælperrelateret, som du måtte have på hjertet.

Jobbørs

I den lukkede del af forum har vi oprettet "Jobbørsen". Vi har nemlig erfaret, at der er et behov for, at hjælpere og brugere ind imellem kan finde hinanden hurtigt – eksempelvis ved sygdom og ferie. Jobbørsen kan naturligvis også bruges, når det ikke skal gå hurtigt, selv om der i dén situation findes flere brugbare alternativer, som Stiftstidende, lokalaviser og AF. Der er oprettet 2 undergrupper til Jobbørsen: 'Bruger søger hjælper' og 'Hjælper søger bruger'. For brugeres vedkommende er det en god idé at oplyse kvalifikationskrav, timetal, arbejdsopgaver og arbejdssted, samt beskrive forventningerne til hjælperen i øvrigt. Hjælpere bør oplyse det ønskede timetal, samt beskrive både kvalifikationer og tidligere jobberfaringer. Begge parter bør også give lidt personlige oplysninger.

Kurser

Helt fra klubbens start i 2004 har vi haft et ønsket om, at kunne tilbyde klubbens medlemmer kurser, som var til gavn og glæde i bruger- hjælperrelationer. Det lykkedes os sidste år at få midler hjem fra § 115 frivilligpuljen i Nordjyllands Amt til et kommunikationskursus, samt at få AMU Nordjylland til at oprette et forflytningskursus målrettet til personlige hjælpere.

Forflytningskursus

Forflytningskurset blev tilrettelagt i samarbejde med AMU Nordjylland og Aalborg kommune. Efter utallige møder og et langt sejt træk, blev kurset et tilbud til både § 76 og § 77 hjælpere i hele Nordjyllands Amt. Brugere deltager ¾ kursusdag.

Udover teoretisk og praktisk undervisning i forflytninger, undervises der i førstehjælp. Brugerens deltagelse sikrer, at undervisningen i forflytning kan målrettes, til forholdene hos den enkelte bruger.

Der har til dato været afholdt 4 kurser. 35 hjælpere har været på kursus, 12 brugere fra Aalborg Kommune og 2 brugere fra Brønderslev Kommune. Derudover har der en ergoterapeut og 2 andre med interesse for området deltaget. Kursusleder Inger Hübschmann fortæller, at der har været mange positive tilbagemeldinger fra deltagerne. Det er en succes, at brugerne er med den ene kursusdag og man har iagttaget ændrede arbejdsmønstre/tankegange hos både brugere og hjælpere.

Planlagte kurser

Der er planlagt nye AMU-kurser i juni, september og oktober måned. AMU Nordjylland kan oplyse de præcise datoer: www.amunordjylland.dk (under Kompetence center for Servicefagene).

Kursusafgift og lønkompensation

Kursusafgiften kan søges dækket i brugerens kommune, som en § 84 merudgift relateret til hjælperordningen. Hjælperen kan søge VEU-godtgørelse for kursusdagene. Er hjælperen *ikke* berettiget til VEU-godtgørelse, hvad SU-modtagere f.eks. ikke er, kan brugeren søge de nødvendige timer som tillæg til hjælperbevillingen.

Ifølge AMU-centeret kan hjælpere der er SU-modtagere *ikke* deltage i kurserne til samme lave pris som andre hjælpere, fordi SU-modtagere falder udenfor AMU's målgruppe. Ønsker du SU-modtagere med på forflytningskurset, bør du rette henvendelse til AMU for at få prisen oplyst, så du kan søge det korrekte beløb. Vi arbejder fortsat på sagen, idet vi på Undervisningsministeriets hjemmeside kan se, at der fra 2004 er sket en lovændring, så en hel medarbejdergruppe, uanset deres uddannelse, kan deltage i samme kursus i AMU-regi og det fremgår ikke, at kursusafgiften kan differentieres.

Særligt vedrørende Aalborg Kommune

I Aalborg Kommune valgte man desværre kun at tilbyde AMU-kurset til en del af hjælperne, idet § 76 hjælpere og *alle* hjælpere på SU *ikke* tilbydes kurset. For disses vedkommende har kommunen besluttet at tilbyde et internt 6 timers forflytningskursus, tilrettelagt af kommunens egne instruktører. Kurset har ikke samme indhold og længde som AMU-kurset, som nævnt er det kortere, det rummer ikke førstehjælpen og kurset er angiveligt ikke målrettet til den enkelte bruger, idet brugeren ikke skal deltage.

Vi gør opmærksom på, at ansøgninger om kurser, som andre ansøgninger, skal vurderes *sagligt*, ud fra behovet for forflytningsinstruktion *hos den enkelte bruger*. Derfor kan der ikke lovligt træffes en generel beslutning. Er du berørt af den generelle beslutning og mener du ikke, at det interne kursus er fyldestgørende, så bør du søge AMU-kurset og klage over et eventuelt afslag.

Aalborg kommune besluttede desuden at gøre kurset "obligatorisk". Vi vil gøre opmærksom på, selv om vi naturligvis anbefaler *alle* at benytte kursustilbudet, at det er *brugernes og hjælpernes vurdering* om kurset er nødvendigt. Brugere har, som hjælpernes arbejdsgiver, *pligt* til at sørge for instruktion/oplæring og kommunen har *pligt* til at føre tilsyn og vejlede, men kommunen kan *ikke* lave et generelt pålæg.

Kurset for 76 hjælpere og SU-modtagerne

Sidst i maj vil der, i Aalborg Kommunes distrikter, være afholdt et 6 timers kursus for § 76 hjælpere. SU-modtagerne vil, ifølge Jan Valentin fra Aalborg Kommune, få tilbudet på et senere tidspunkt. Bestyrelsen følger naturligvis sagen.

Kommunikationskursus

deltage.

Da vi havde fået § 115 midler til kurset, var deltagelsen gratis for klubbens medlemmer. Vi valgte, at lave kurset i samarbejde med Center For Trivsel ved Merete Lindholmer. Kurset blev afholdt over 2 lørdage, således at brugere i job og uddannelse også kunne

Det første kursus blev afholdt den 5. november 2005. Vi startede med at fortælle hinanden om de forventninger, vi hver især havde til kurset, hvorefter Merete fortalte om 'spillereglerne' for en god kommunikation. Vi lavede rollespil, om det at kunne modtage kritik, at sige '*nej*' og sætte grænser. Der kom mange gode situationer frem og vi måtte virkelig 'mærke efter' i os selv, om vi mente, det vi sagde. Ind imellem var der også anledning til et godt grin. Det blev en lang kursusdag, med mange input og '*noget*' at tage med hjem.

Det andet kursus blev afholdt den 22. april i år. Dette kursus tog mere udgangspunkt i vores egne oplevelser, af den til tider svære kommunikation i hverdagen. Merete delte oplagt sin viden og erfaring med os, og hun mindede os om det vigtige i at *leve i nuet*. Kurset havde også denne gang rollespil, med forskellige kommunikationssituationer mellem bruger og hjælper. Rollespille- ne foregik med de øvrige deltagere som tilskuere, hvilket betød, at man efter en situation fik forskellige tilbagemeldinger fra tilhørerne. Det var lærerigt, at høre andres synspunkter og måske kan det have flyttet lidt på vores egen opfattelse af situationen. Merete sluttede dagen med at anbefale relevant litteratur indenfor området, se litteraturlisten på: www.kbh-nord.dk.

Kurset blev en god oplevelse for deltagerne. Kombinationen af brugere og hjælpere på samme kursus fungerede godt og problem/konfliktsituationer blev debatteret, uden det blev *for* personligt for den enkelte.